

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
ABONAMENTELE SE FAC
NUMAI PE UN AN.

COLABORATORII ACESTUI NUMAR.
Ioan Dragu, A. Mandru, Stelian Vasilescu, Nell Cornea, Leontin Iliescu,
Gabriella I. A. Vacutescu, D. Iov, etc.

ANUNCIURI
LINIA PE PAG. 7 (8.0)
BANI 20

Florile d'albe...

Cu mijlocul rupt de alergătură, și obosit de munca încordată de peste zi, intru pe poartă. În curte, zarvă mare; iar dinăpre bucătărie, se aude sunetul bucuos al piuliței, care, par'că, ar spune: „vine Crăciunul...”

În toți anii îl așteptam, și știam că vine cu multe și multe bunătăți; de data asta, nu știu de ce, pare că prea curind bate la ușă. Nici un fior, nimic. S'au schimbat vremurile, ori nu mai e sufletul de odinioară?... Ajuns în casă, arunc paltonul cit colo, și mă întind cât e patul de lung, cu fața în sus. Hodină, voiu hodină. Patul mă îmbrățișează cu brațele lui moi, prietenești. Închid ochii: ași vrea chiar gândurile să mă lase în pace. Dar, sunetul limpede și vestitor de bunătăți al piuliței, străbate zidul și-mi alină urechea ca o muzică divină, ce vine de departe, dintr-o țară de povești, plină de lumină și... flori d'albe...

Da, flori d'albe!... „Florile d'albe” ale copilăriei... și, știindu-mi, fără voie, aluneacă spre trecut, așezându-mi gândurile pe o pătură de rouă în staulul unei flori: mă văd mic, mic de tot, cocoloșit ca un ghem în fundul patului. Afară, minia lui Dumnezeu: viscol și ger, să nu lași un cline la ușă. Însă, înima-mi, bate să sară din loc, auzind pe la vecini glasuri fericite de copii cîntînd „florile d'albe...”

Cismulitele mele erau legate una de alta de urechi și agățate de un cuiu, așa fel, ca să nu pot ajunge. Stau și chitesc eu, cum ași face, cum ași drege să le găbjesc.

Deodată, ușă se dă în lături, și mama e-o „jărdie” în mîna, se înființează în prag.

— Să stai aicea demone, că a ta-i papara. Auzitu-m'ai? Și-mi arată ciomagul. Te frig în băte!...

Și, băgînd de seamă pe sermo, că nu-mi mai iau ochii dela cismulite, le înșfac de urechi și le arunc pe garderob.

— Acu mai ocheste-te, dacă-ți dă mina! Soiu rău ce ești! N'ai de toate? Ce-ți mai trebuie?

Avea dreptate mama. Dar, înimă de copil nu-i?

Pe cînd încheia ușă cu furie, un șuerat „hăducesc” din stradă, îmi înfioră tot trupul. Era semnalul. Semnalul lui Costică al Ioanei, sau „Roșu” cum îi spuneam noi băieții, din pricină că avea părul roș; dar, încolo, de ispravă, foarte de ispravă băiat. Ar fi fost în stre să mă aștepte în ger și un ceas, numai să nu se ducă cu altul. Ne vorbisem noi. Încă un șuerat, mă scoase din țîțini. Săr din pat holărit: pînă mîna pe un scaun, îl trag încet lângă garderob; mă asburc sus pe speleaza lui, mă mocoșesc, și, ia-

lă-mă să ating eu două degete călcăul unei cisme. Scaunul dir-dia sub picioarele mele: tremuram ca varga. Încă o sfortare de necrezut, și... gata! Mă dau jos cu băgare de seamă, pun scaunul la loc fără zgomot, mă încalț la iuteală, indes căciula bine peste urechi, și... tiva băietel!...

— Măi, Costică, măi!... Aicea ești, măi?

— Aicea măi... aicea! Ai adus clopoțelu?

— Adus!... Hai!...

Zic eu, și-l iau de mină, gata s'o rup la fugă prin mijlocul drumului. Dar Roșu mai cuminte, mă oprește:

— Pe sub gard, măi! Pe sub gard... să nu ne vadă de-acasă!...

Zburam, nu altceva: eram fericit. Din grabă, uitasem să-mi iau paltonul. Aita pagubă... se încălzește omu la drum!...

— De unde începem măi? În-drăzni să-l întreb pe roșu, văzîndu-mă în afară de orice primejdie.

— Păi, știu și eu... de unde s'o nimerit!... Și ochii îi străluciră de bucurie...

„De unde s'o nimerit!...” divină copilărie, numai să cînti! Și, cu inima plină de fericire, glasurile noastre limpezi ca cristalul, unite

într'un singur și nevinovat avînt, se înălțară cald și armonios, la cele dinții ferestre, la ferestrele joase cu cîteva ghivece cu flori, ale unei biete bătrîne, girbovă ca o cîrjă, „mama Chiriaca”, ce trăia ca vai de lume din cea ce căpăta de pe la cucoanele mai chiabure din mahală:

„La sculași, sculași, boieri

„Florile d'albe de măr dulcel!...

„Că vă vin colindători,

„Florile d'albe de măr dulcel!...”

Cînd ajunserăm la sfîrșitul urării, mama Chiriaca deschise ușa binișor:

— Să trăiți copii... ia să vă dea baba vouă covrigei și părălute... așa!... ținel!... N'are baba mai mult, n'are... că v'ar da...

Costică înșiră covrigii pe mină stîngă, puse bănușii în buzunar, și... acum, la altă și la altă casă, pînă ce ne pomenirăm că dă n'tr'emurg, iar noi inghetăți boacni.

— Măi, Costică, măi... hai acasă, că ne omoară mama... ziceai eu îngrijorat

La vorbele astea, Costică al meu, care avea o mamă, căreia, față de rea ce era de gură, îi zicea „căteaua mahalalii”, și-l bătea de la snoape, se făcu galben ca turta de ceară, și... căzu pe gînduri.

INGRIJORARE

— *Pornise-un zvon prin sat la noi
Că mama-ar vrea să mă mărite
Și nu era adevărat.
Oă, zestreă mi-e: un car cu bot,
Pămînt și bani ș-o casă 'n sat,
Iar ale casei potrivite...*

— *Și cum pe atunci la noi în sat
Eram cea mai frumoasă fată,
Se nîtnise zvonu-asa cîntînd!
Prietenele s'au mirat.
Flăcăii mă ntrebau pe rînd,
Și mă privea lung turnea toată.*

— *Era o zi din zile mari,
O mîndră zi de sărbătoare.
Stăteam cu unchiul meu Marin
Vorbind de multe, — ca ori care.
Vênise dintr'un sat vecin
La mama mea, o pețitoare:*

— *Am auzit, letiță sa,
„Că vrei să-ți măriți fetica!”
„Eu i-am găsit un bun flăcău:
„Înalt, frumos și mult ași vrea
„S'o dai, că e pe placul tău.”
— A, nu-i adevărat!... Săndica*

— *E abia de cincisprezece ani
„Și nu-i de măritat, surată.
„Lă horă o ești mai eri.
„Sunt zvonuri date de dușmani,
„De oameni răi, cu rele voreri.
„Or, nu știu cum e măritată!...”*

— *La ce să-i dăm pe cap nevoi,
„De-acum să 'ndure neajunsul?”
„Ii vreme, tot s'o mărita,
„Că doar o fată-avem și noi.”
„Ș-au tot venit la mama mea,
Dar asta le era răspunsul.”*

— *Flăcău frumos, avea și bani...
Doar eu eram atunci prea mică
Și nu-mi ardea de măritat.
Aveam doar cinci-spre-zece ani,
Iar el, flăcău de însurat...
Ce bine ai făcut, mămăică.*

— *Dar iată astăzi am crescut,
Am împlinit nouă-spre-zece
Ani. Pețitorii nu mai vin.
S'au însurat toți, pe 'ntrecut:
Și Stan, și Radu și Florin,
Și 'mbătrînesc, și vremea trece...*

— *S-am dat de știre 'n sat la noi
Că mama-ar vrea să mă mărite,
Și-acuma e adevărat.
La car acum am patru boi,
Pămînt și bani și casă 'n sat,
Iar ale casei întregite...*

— *Și tot aștept și plîng mereu,
Mă uit la cer și s'mîniată.
Pesemne-asa mi-a fost ursul
Ș-asa mi-e dat de Dumnezeu.
Că fetele se tot mărit,
Doar eu rămîn nemăritată!...*

— Măi, eu nu mă mai duc acasă, noaptea asta dorm la ținel!...

O luaram la picior, tăcuți, cu inima friptă. Cînd să intrăm pe poartă, ne făcurăm cruce, și... „doamne-ajută!...”

Poate că cititorii sunt curioși să afle pătania. La ce folos? Lacrimile copiilor sunt sfișietoare!... Să trecem peste ele. Vorba e: umblasem noi cu uratu? Umblasem!... Și încă cum!... Cîte un franc și treizeci și cinci de bani de căciulă, și pe deasupra și cîte șaisprezece covrigi: parte dreaptă. Rămăsese un colac; un colac proaspăt și rumen de-mi lăsa gura apă. L'am dăruit lui bietu Roșu, ce unuia, ce avea să mînce și bătaie mai amarnică. Bietu Roșu!... Unde-o fi acum? Iar, tu, dulce și sîntă copilărie, unde?

Cîntecul piuliței dela bucătărie a încetat de mult; dar celălalt, al trecutului, care nu se va mai întoarce niciodată, niciodată, — îmi umple și acum sufletul de lumină și părere de rău. Plec ochii în jos; un val cald simt cum mi se ridică dela inimă în sus, și, fără voce, mi se umezesc ochii de lacrimi:

„Florile d'albe!...”

A. Măndru

Literatura rusă

Fatalitatea

de N. SVECOV

Bagdatul scilipea în lumină. Bătrînul calif Harim-Al-Rasid, invitat la o serbare pe toți amicii și subalternii săi. Marele vizir nu mîncă și nici nu dormi cîteva nopți ocupîndu-se numai cu aranjamentul palatului în vederea serbarei.

Serbarea se începuse. Dar iată că vizirul se apropie de calif, cu o înfățișare rigidă și acoperită de paloare, tremurînd de groază.

— Mărite stăpîne, prinse a murmura vizirul; — vă implor, concediați-mă. Trebuie să plec imediat călare... Vesso să pun șoile pe cămile și să plec departe încolo spre Siria.

Bătrînul calif își ridică privirea spre vizir întrebîndu-l mirat:

— De ce te zorești, fiul meu? Nu e cuviincios să-mi părăsești oaspeții, serbarea abia s'a început. Ce te supără?

Dar vizirul cu vocea tremurîndă îi răspunse:

— Tocmai întîlnii în drum ingerul morții; m'a privit îndelung și înțelesei că mi s'a apropiat sfîrșitul, dacă nu mă voi grăbi să mă salvez.

— Dacă e așa — spuse califul — atunci du-te cu pace. Alah să fie cu tine!

Vizirul plecă călare.

— aceiași seară...

Stelian Vasilescu

ni și el ingerul morții și-l întreabă de ce pironi privirea atât de scrutătoare spre vizir?

Ingerul îi răspunde:

— Mă nărai grozav, zăbind aici la serabre pe vizir; de oarece primii ordin e să-l ia moartea în drum spre Siria.

Tradus de Miluța Simion

UNIVERSUL LITERAR

urează tuturor cititorilor săi mulți ani fericiți

LUI 1916

An nou, cu tine ce ne-ai aduce?
Victoria sau cea de căuci?
Pe mândrele noastre coline?
Sau vrei în cronica de azi
Să-nsemni un nume de viteaz
Din ostile gîntei latine?

Să știi că-avem de împlinit
Destinul nostru celuit
Cu singele curs fără milă
Al bravilor ce ne-au lăsat
Un vis să-l izbîndim curat
Și sufletul lor de acvilă...

Ei vrenii noastre au aprins
Un far pe cerul necuprîns.
S'arate cărările vieții...
Să știi că-i steaua de noroc
Ce arde în cugetări de foc
Dînd hăcărî de vis înădărușii.

Și astfel zilele s'adun,
Cu lauri verzi să ne înconuim
Pe căile gloriei noastre,
Noi, neamul nobil de eroi, —
Să presătim, să înflăcăram spiritul
Sub hotărîte jurămînt albostea!

S'aduci cu tine ceasul sfînt
Al slavei noastre pe pămînt.
Străvechile noastre hojare...
Să ne-nvîmă ucel trecut
Cînd înalte neamuri s'a năseu
O Dacia Felix sub soare!...
Leontin Iliescu

Bradel Crăciunului dus acasă

Mama fericită

INTR'O NOAPTE DE REVELION

de IOAN DRAGU

E miezul nopții. Pietrișul grădini scârțâie sub pași; umbrele reci ale arborilor viscăză pe ziduri. Într-un basîn de marmură, jășnește suspiniul unui stâlpușor lichid, al cărui capitel se farămă. Se risipește, cade și geme în plîngerii neîntrerupte.

Lucia închide fereastra cu un fior de frig. Privește puțin prin geam pătratele luminoase ale marilor vitrine ale hotelurilor și caselor în cari se rade, în cari se petrece, în cari se pasărește și veselie pragul unei mari sărbători; apoi se întinde într-o „chaise-longue”. La picioarele ei, pe covor, e aruncată o carte plină de patină și de adevăr, dar care a avut darul s'o plictisească. O roză întovărășește o perie de unghii, de cealaltă parte a covorului. Își ridică brațele lănczînd ea o cofoană în jurul capului și-si cuprînde degetele între degete. O gurmetă subtilă și strînge mîna dreaptă și scînteie discret sub lumina roșiataea a unei „veilleuse”.

În fata ei e o oglindă. Se privește în ea. Vede sensualitatea unor ochi rîzători, cu pupilele mari și mișcătoare, de o culoare brună roșcată, caldă și vargata cu aur, luminînd întunerecul tulburător al dragostei pe care o visa. Privește strălucirea ochilor accia cari par că cer în știu ce sub liniile negre ale sprîncnelor întinse deasupra umbrei pleoapelor, privește paliditatea ărată și pufiță a obrazului și gura mică și nespus de roșie, tăvălă în satin-ul fin al figurii.

„La ce bun să fii așa de fru-

moasă și să nu fii fericită? Se gîndește ea. S'au perfecționat toate afară de arta existenței. Nu-i nimic în viață: prietenia, iubirea, dinerurile, expozițiile de pictură... toate-s la fel. Nimic pe două lucruri poti conta vesnic: frumusețea florilor și plictiseala”.

În noaptea aceasta de revelion, Lucia e plictisită. Ar vrea să fie rea, să sufere, să se adîncească într'o amărăciune vagă; ar vrea să plîngă și să caste. Căci sfîrșitul auzului a indispus-o până a o face să stea singură în odaia ei departe de extravagantele lumini ale candelabrelor, de spuma blondă și nebulă a sași-pantei, de acordurile de pian și de dansurile ametoare. Sfîrșitul unui an e făcea totdeauna melancolică caei o surprîndea ea pe condamnatul care aude în singurătatea celulei lui deschi-zîndu-se o ușă și un glas zîcîndu-i că recursul i-a fost respins. Sfîrșitul anului! Sfîrșitul a cel Al unor zile în cari s'au petrecut nimic...

E trista Lucia iîndcă nu vrea să uite elegia timpului care trece și nu se mai întoarce, iîndcă privind ceasul care bate miezul nopții în ziua aceasta de 31 Decembrie, zice suspinînd: „Încă un an pe care mi-l răpește viața!” în loc să exclame cu multă dreptate și cu tărie: „Iată încă un an care se adăoga la comoara de amintiri și de sentimente trăite un an pe care l'am cîștigat!”

Își întrerîpe gîndurile și închide ochii. Ce dulce ar fi să

doarmă mult, mult, fără să măcugete că orele trec zadarnice și goale... Scîndurile trosnesc lîngă ea. Deschide ochii mari și rămîne înmărmurită... E, cineva lîngă ea și o privește: un domn pe care nu-l cunoaște.

E un om ciudat. În fata lui gîlbue, acoperită cu un lustru rece și lipicios, sclipese doi ochi nespūs de expresivi; mîngăietori și ispititori. Nașul lui e ca un cioc de vultur și buzele-i, transparente aproape, lasă să scape un surâs de o milă fățîșe. E îmbrăcat cu o eleganță aproape caraghioasă, cu un johen de un luciu minuna! și cu o cravata ce pare că-l înăbușă. Țin în mîna o valiză de culoare galbenă și neuzală. Ce e oare? Un senator bloc păstrat, un don Juan exotic, un negustor îmbogățit sau un „comemis-voyageur” mondîu?

— Cine ești?... Ce vrei, domnule? îl întrebă tînăra femeie, îngrijată. Nu cîmva vii pentru ghetele pe cari vreau să mi le fac?... dar atunci...

— Sunt doamna... și aci surîsul necunoscutului se face nepătruns, în vreme ce-si ascunse privirea sub pleoapele zbîrcite și-si contemplă vîrfurile ghetele de lac, legîndu-si sacul... sunt... și înfățișarea lui deveni și mai modestă... sunt... Demonul voluptăților... și am o noare să depun la picioarele d-tale omagiul respectuosului d-tale devotament.

Își scoase pălăria și dete la veală două cornite poleite frumoms și în crustate cu pietre prețioase.

— Uite! zise Lucia, ridicîndu-se puțin din poziția orizontala și rezemîndu-si cîhul de genunchiul stîng... Cum ai intrat? Nu era nimeni în sală? întrebă ea privindu-l de sus pînă jos.

— Pe mine nu mă vede nimeni, răspunse demonul cu în-gîmfare. Dacămdata te rog să mi dai voo ca să-ți arăt jucăriile pe cari ti le-am adus de Amul Nou. Să vezi că interesante sînt...

Și... cum trăim într'o vreme de criză a cadourilor, și cum te plictisești, clipa e bine aleasă.

— Bine, arată... poftim un scaun.

Demonul se așeză, luă o chior din buzunatul vestei și deschise sacul.

— Ce vrei să-ți arăt? zise el.

— Mai înainte spunea-mi duca trebuie să-ți dai oeva în schimbul mărilor d-tale.

Nu cîmva îți ceri sufletul?

— O, nu! răspunse demonul cu familiaritate. Își vindeau nimeni sufletul, odiatoară... pe vremea cînd credeau că au suflet. Acum... știți și d-ta că așa așa ceva și deci n'ai cum să vinzi, complectă ei rîzînd cu hohot, încîrîtat că e așa de spiritual.

— Așa e. Dar atunci cum faci, întrebă ea.

— O, e ușor. Faci o poliță cu dreptul de a-i prelungi scadența. Prețurile sînt convenabile... Vezi d-ta cu sînt băiat de treabă, încrez de plăcere fiindcă îmi place să văd în jurul meu numai oameni fericiți. Sunt un artist gacecum filantrop. Nu-mi place decît animale firi cari înnoată în plictiseala și descurajare, uitînd folosul ce l'ar putea trage din

facultățile lor. Așa ești și d-ta. Te cumose eu bine. Nimeni altcineva nu poate înțelege o feme de felul d-tale... Drăguța mea nu-ți pune fericirea în alții ci numai în propria-ti imaginație. O să ai atunci raiul sub mâna d-tale... e așa de ușor!

— Adevărat? zise Lucia interesată. Atunci, să vedem ce-i în sacul d-tale.

Demonul voluptăților deselise sacul, parfumuri puternice eşiră din el. Dar deasupra tuturor plutea mirosul produselor farmaceutice: unguente, farduri și cold-cream-uri.

— Scoase o sticlă și zise:

— Mai întâi am stricluta aceea... O vezi? Nu ține mult, dar e bună... mă ales când plouă. Pui câteva picături într-o linguriță și bei. O să vezi atunci totul în roz: oamenii, pomii, cerul... universul întreg roz. Nu e grozav dar e totuși o plăcere delicată care te scoate din banalitate...!

— Poate, dar nu-mi place rozul... nu-mi stă bine cu el, întrerupse Lucia. Păstrează-ți doctoria.

— Bine. Dar de asta ce zici? O bucată mică în felul ei, ascultă-mă pe mine. N'o să mai găsești nicăieri așa ceva.

Și ridică deasupra capului un flacon gravat și aurit în care tremură un lichid incolor.

— Ce e asta? întrebă Lucia.

— Mândrie... pur și simplu... Versi câteva picături pe o batistă și respiri. Ea moment estî vindecată de orice îndoielă asupra ta însăși, te vezi într-o apoteoză, și se desvâlnie adevăratul sens al frumuseții tale, te simți aptă de a face orice... socoți că toate faptele tale de până acum sunt făcute cu îndecătată omenire și un grație de praf lipit de tocul pantofului tău de lac: înțelegi, știi, poți orice...

Lucia luă flaconul astupat și-l mirosi.

— Ar fi ceva... zise ea, dar nu-mi place mirosul... mă anemiază... În sfârșit, tot l'asî lua... Cât durează ameteala?

— Depinde de temperament... am sfert de ceas, o jumătate, uneori chiar mai mult...

— Și apoi?

— Apoi, știi că mi plac! Apoi, ce să fie? O desăvârșită indiferență. Iubirea nu te mai face să suferi, nici mila nu te mai îmbolnăvește. Ești departe, departe de tot ca zeii... și rece.

— Mulțumesc! Nu-mi trebuie, zice tânăra femeie, aruncând sticla așa de tare încât demonul abia puțu s'o prindă din zbor.

— Nu te silesc, zise el, cu o demnitate rece care nu-l prindea. Vrei un atom din dulceața asta? E veselie! gustă puțin: a-đto plectiseală! Vei găsi că tot ceea ce privești, anzi și cugești e plin de un comic enorm. Fotoliul din colț are să-ți apară sub forma unui babalac caraghios până te face să înebunești de răs.

Ideia cea mai neînsemnată, lina cea mai simplă vor avea sensul unui caraghioslăc extraordinar. Până și eu îți voi apărea grotesc. Și vei râde, vei râde fără sfârșit, și vei simți, râzând, o fericire ușoară, dulce.

— Râsul mă întristează, zise Lucia supărată, nu vreau să râd.

la-ti dulceața? Ce-i în cutiuta asta chinezească?

— Fantezia, libertatea... Nu pot crede că n'au să-ți placă. Cu ele ajungi stăpâna lumii. Cele mai minunate vedenii îți aparțin. Scapi de tot ce e mediocru. Vezi peisajele sublime ale unor țeri uimitoare, gândul îți lă infatiseri de o strălucire necunoscută, gusti beția de a fi singura în splendoare și-ți croești moșie în spațiu fără hotar. Piedicele fizice și morale s'au dus. Lumea e urâtă, e săracă și nu mulțumeste sufletele puțin banale... Ia gustă puțin de aici, zise el, lovind cutiuta cu degetele: ai să capeti toată frumusețea și toată bogăția lumii, vei fi izolată și a totputernică, la fel cu Iehova când avu criza aceea de geniu și de putere care îl făcu să creeze lumea.

— Și când mă voi deștepta, zise Lucia suind în mână, gânditoare, cutiuta pe care o luase, — când mă voi deștepta, îmi va fi mare inima tot așa de grea ca în deșteptarea după visurile frumoașe? Simți-voi oare mai multă sărăcie și urățenie a lumii în jurul-mi, mi-oi fi mărit aptitudinea de a suferi din orice?

— Nu... nu crede... N'ai decât să încerci, insinuă Demonul cu un ton alintător.

— N'am incredere, zise tânăra femeie: să trecem la altceva, — și suspină.

— Iată un tomc: nitarea. Bei în pahăruț, apoi donă, apoi tot mai mult și ajungi... optimista, prietenoasă și chiar fericită.

— Merci, n'am nevoie. Drept cine mă ței? Să beau eu de asta! Și regimul ce-o să-mi zică?

— Atunci... — și zicând aceasta Demonul scoase din valiză o seringă... Cumoști instrumentul? Nu-ți mai recomand degeaba metoda asta de fericire. Suprimi cu ea greutatea vieții, recuceresti seninătatea și odihna fizică... Articolul vorbește de la sine...

— Da, da, știu! Ia-o mai repede! Nu vreau... Ce fel de valiză e asta, zise ea luându-i sacul din mână și scuturându-l... Ce gusturi de sălbatec ai, domnule...

— Pardon, inecet, dragă doamna. Nu scutura așa. E marfă fragilă. Ar putea să cadă lucrurile din el și dacă s'ar imprăștiia aici în odale, n'asî mai putea fi răspunzător de nimic.

— Dar ce-ai înăuntrul?

— Vezi d-ta, scumpa mea, începu el, aici e o lume de bucurii rare, subtile și nespuse de elegante... Partea dreaptă e rezervată răutăților din dragoste, pe cari sunt destul de fizionomist ca să nu ți le ofer. Partea stângă e mai nimerită pentru d-ta... Acolo-s săruturile oprite... Săruturile oprite! nu-i așa că e interesant? Săruturile oprite! Gândește-te! Avem de diferite gusturi garantate. Mai întâi sărutul cu gust de trădare, de care nu se plectisește nimeni, variat, bogat și nespuse de fin, un amestec de minciună inteligentă, de risc, de insultă, de libertate și de perfidie... Se vinde foarte mult, mai avem puține bucăți... După aceea vine sărutul cu gust de crimă — care costă ceva mai scump — rafinat și gustos, rezervat cliențelii alese care vrea să se deosebească de mulțime. E un lucru așa de odios, nu e așa, pentru firile înalte, să suferă legea comună, să fie ca toată lumea... Am să deschid cutiuta ca să-ți dai socoteală...

— Nu, n'o deschide, zise Lucia căscând. Mai aj altceva?

— N'am adus decât atât, dar pot să-ți procur orice. Dacă vrei să-mi spui ce cauți, îmi notă.

— Ce cauți? zise tânăra femeie, rezimată cu capul pe perne și cu ochii în tavan. Caut un bărbat la fel cu mine, care să nu rădă când pling, nici să plingă cînd rid, care să-mi iubească frumusețea, dar pe mine mai mult decît frumusețea aceasta; căut pe canarad vesel și melancolic în inima cărnii să mă pot întinde moleșită și dulce. Caut un pasionat care să fie și gingaș, un capricios care să-și sfîrșească capriciul venind la mine, un necredincios care să-mi rămîie credincios din iubire, un om cu putere de voință, dar a cărui inimă s'o pot ține în palmă și s'o arunc în sus ca s'o prind iarăși în pal-

mă. Caut un om care să știe să iubească și să mă iubească... Ai așa ceva în sacul d-tale? Haide scoate-l înte, dă-mi-l! Il iau, ori-cît ar costa!...

Demonul voluptăților nu răspunse. Lucia ridică capul și privi în jurul-i. Demonul dispăruse. Un miros de crizanteme umplu odăia. Lucia îl respiră adine, apoi închise ochii. Știa ea că nu-i nimic altceva în viață decît plectiseală și flori...

Afară, în noaptea rece, sufletele strălucitoare și dulci, ca niște ochi de aur pe catifeauă întinsă a cerului, în adierele nocturne plimbînd cu ele mîrmure vagi de glasuri și de orchestre, nu an nou începea. Dar Lucia nu se mai gîndea la el, nici la cel ce se ducea, căci... adormise.

ANUL NOU

*Un an nou deschide poarta
Fecundității și, în prag,
Ne-aduce, cum vrea soarta,
Noul zilelor și rug.*

*O întrebare mintea strînge:
Oare și acest nou an
Va fi tot torent de sînge,
Al viefilor dușman?*

*Și o caldă rugăciune,
Iscorțită din sfînt dor,
Se înalță să răsune
La Stăpînul tuturilor.*

*„Fă, prin noi învîmîntele
Doamne, oomenii certate
Să-și aducă iar aminte
Unii cu alții că sunt frați!”*

Nicoti

„Podul Hoarei-Hărlău“

de D. IOV

S'a întâmplat ca chiar în luna întâia când s'a pus în circulație linia ferată Podu-Hoarei-Hărlău, să mă duc acasă, la Flămânzi.

Dacă pleci la zece din Iași, după un ceas ești în Podu-Hoarei. Măndru că pot și eu, în sfârșit, să merg cu trenul până aproape de casă, am început să examinez noul meu mijloc de transport. O mașină mică, abia oțta pe căsul înegrit de fumigene, bătrână, cu'n frumos nume de lătopișet pe coastă. Un singur vagon de lux; jumătate pentru a II-a. De altfel cum era în clasa întâi, așa și în a doua: pe din afară doar de le deosebeai după o linie albă în stînga și două în dreapta.

Și ce vagoane! Trebuia să tui seara ca să te sîi, ori să te crăcănezi de-un metru și ceva. Vai de bietele cucoane cu fustele strălucite! Aveai ce tabărci bărbății până le-abureau în vagoane.

Un știpat de baiat și trenul porni: Hai-hai, hai-hai... Hodoronc-tronc, hodoronc-tronc... Parcă mergeam la cărașie...

La început credeam că până ce se depărtează de tîrg merge așa încet, dar încolo, la larg, trebuie s'o întearcă.

Abia să depărta: parcă căra

Grăciunii în tranșee.

pietre de moară. Trecem prin dreptul Erbicenilor, privesc satul, mi-aduc aminte de bădita Ioader Munteanu la care poposeam în drumul meu spre Iași când mă ducea la școală. Moș Ilac a Butnaritei, cu căruța plină de usturoi, că de-abia trăgea harnăsarul, — o mătoagă de n-o puteai scoate din trii-trii! Esim la câmp. Trecem pe lângă niște bulgării și văd cum cei dela clasa III, sar jos și cumpăr harnăbuni și să târguie și iar să suie în tren...

După un ceas de drum, vine și conductorul. Unul cu nasul desolat la rădăcina sprincenelor și smolțit la față, o alesă amunte parcă pentru mi-asemenea tren...

— „Bine domnule, dar de ce merge așa încet?”

— „Linia nouă... testamentul încă slab... până s'o așezau...”

În sfârșit ajungem la o stație Spinoasa. Aud pe conductor strigând: Spinoasa, un minut!... Ași fi dorit și eu să mă dau jos, să vad ce-i prin prejur, dar ce în e un minut? Abia te cobori și gata!

Ma mulțumesc să deschid geamul și să privesc. Gara, un canton nou, curat, cu'n fel de aparatoare deasupra ușii, ca aripa unui evantai. Șeful e o barba neagră sprijinită în piept, cu ochii adânciți în fundul capului și slab de parcă mânăca numai pădurete. Îl urmăresc cum vorbește cu mecanicul, cu conductorul, cu cineva dela întâia, cu-n evreu dela a treia. Apoi satul de-al tot urmări, mă uitai pe dealuri să văd satul. Zării numai acoperământul unor curți boeresti.

— „Apoi, poți să-i dai drumul, spuse șeful, conductorului. Ceea ce venia: dacă vrei, poți să-i dai drumul, dacă nu, poți să stai!”

Mă uitai la ceas. Trecuse 25 de minute. Și eu care credeam, după spusa conductorului, că o să stam numai un minut!

Cu un cal bun, drumul acesta îl faci într'un ceas jumătate. Trenul l'a făcut în două ore și trei sferturi. Dar, în sfârșit, am ajuns cu sănătate!

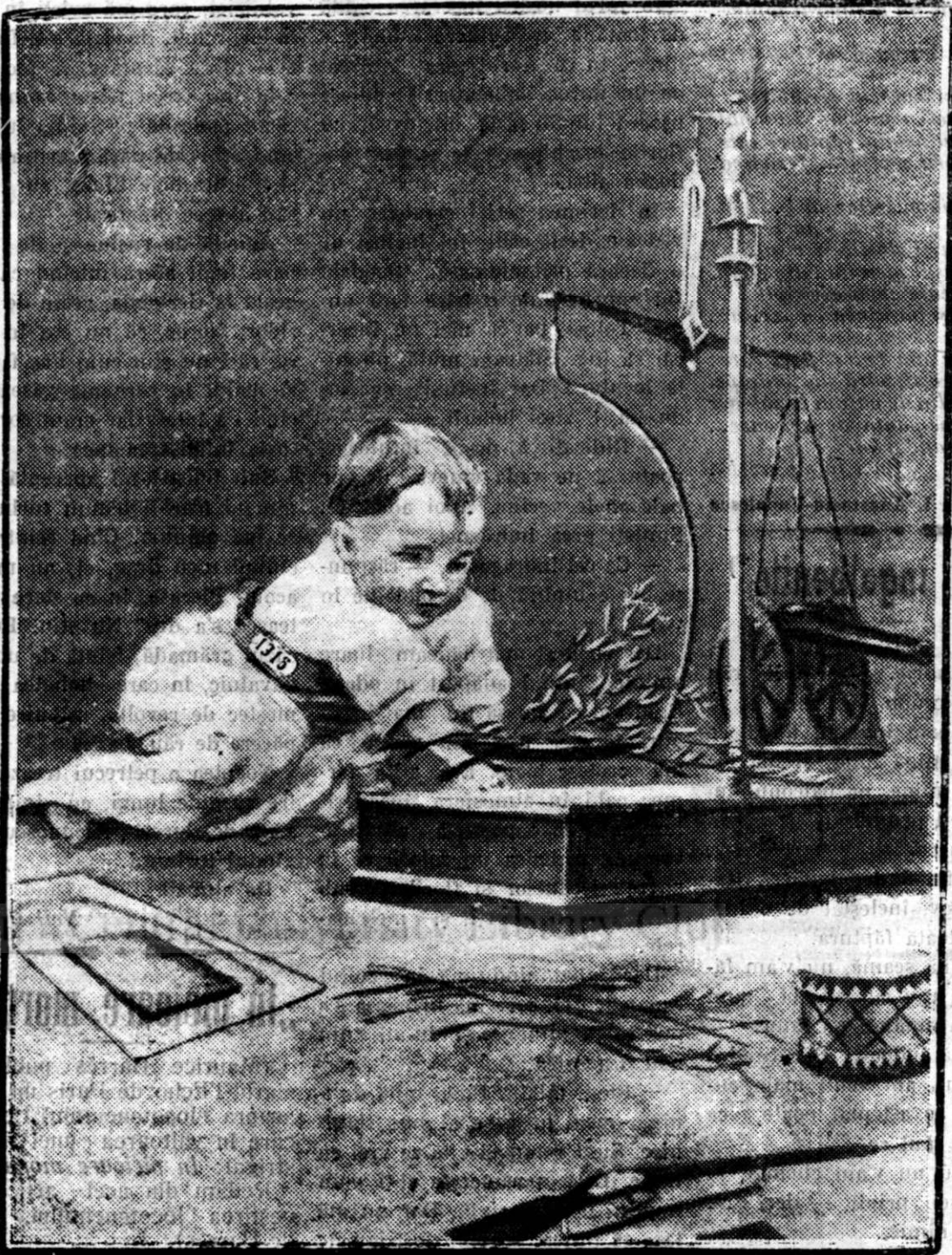
Să vă spun acum ce-am pățit sărbătorile acestea, de Crăciun. De când fusesem acasă trecuse trei ani și mi-a venit dor de satul meu, să mai aud răcniind băeții cu ațunul „o mii-ho-hoo”, să mă-nânc vârzări moldovenesti, mese cu oloi, și țirte cu nucă și cu julfă, bune cum numai mama mea știe să le facă.

În Podul-Iloie dan peste acelaș tren, cu aceleași vagoane fără scări, cu aceiași mașină hârhuțită și acelaș conductor cu nasul desolat între sprincene. Mă suii în vagon și până să plece trenul, mă gândii: Acum, după trei ani, desigur că s'a învechit și linia, s'a întărit și terasamentul! Acus sunt în Hârlău. Și parc'o vedeam pe soră-mea în gară și pe cumnatu-miu cum mă așteaptă și ce bucurie pe ei că m'am ținut de cuvânt și am venit!

La năsprezece mașina se pune în mișcare; la început hai-hai hai-hai, dar când scăpa din târg, se fuți de-abinelea. Șocoteam eu: dac'o ținea tot așa, ian prânzul la soră-mea.

Cu câtă plăcere priveam ogoarele îmbrăcate în zăpadă și ponoarele în cari s'adăpostea tro-

Alegorie de Anul Nou

Pace sau război?

ianul și dealurile cu santinele de copaci desfrunziți... Îți lungeau ochii și ți se umplea sufletul de mulțumire.

Ca și acum trei ani, lăsar auzul glasul conductorului: „Spinoasa! un minut!” Trenul se opri. După ce privii puțin pe geam, m'am ghemuit pe banca și, cum m' dormișem o noapte, am ațipit. M'am deșteptat când a pornit trenul. Scot ceasul și mă uit: O oră și 20 de minute a stat în gară! Supărat, când tren conductorul strigând „cine s'a mai suit de la Spinoasa” îl întreb:

— „Da' bine, domnule, de ce ați stat așa mult aici? Un ceas și 20 de minute!”

— „Păcate eucoane... mi-i lehamite capului... Mi-o ordonat domnu Șai să-i cumpăr doi curcani, să-i patronul dauisale a treia zi de Crăciun... și tot satul am umblat, da undi-i chip să ti-approchii!... Scunchi... scunchi, di mama foașii!”

Prânzul l'am pierdut, dar dacia mai mărește viteza poate să mai scoatem din întârziere. Și mi se parea că merge mai repede, a-

cum, de nu puteam număra stălpii de telegraf.

— „Belcești... un minut!”

Aici s'a suit un preot, îmbrăcat bine, de iarnă, cu macierlan din nouă vulpi și căciuliță dintr'o oâie. Intrarăm în vorbă.

Mersea în Hârlău; îi zăcea proemerea în spital. Sfatuiram despre vreme, despre semănături; mă întrebă ce se mai aude pe la București și la urmă îmi ceru o gazetă proaspătă. Îi dădii Universalul. Plictisit, începui să citesc „meca publicitate” de la ziare și citii pagina pătra de la Adevărul, de la Dimineata, de la Minerva... Trecu 15 minute, trecu 20, trecu jumătate de ceas și trenul nu mai pleca. Aveam până acuma o întârziere de două ore și ceva.

În sfârșit dă Dumnezeu șaud: Gataa!... Suii în vagoane... Cine să se urce? Conductorul veni să gândească bîhetul părintelui.

— „Bine, domnule, — întreb eu — da' aici de ce-ați mai stat atâta?”

— „O mîmies domnu șai străjătu până în deal la Curte să n-trebe pe boeru dacă nu merge

nime la Hârlău... Străjăru bătrân, omătul mare... până o ajuns, până s'o întors!”

Ma gândeam acum: Biata soră-mea și cumnatu-miu! vor fi înghețați de frig așteptându-mă atâtea ceasuri!

În loc s'ajung la unu jumătate, amurgul cam întunecase zările când am intrat în gara Hârlău. Soră-mea și cumnatu-miu îmi eștră înainte. După ce ne mbrățișim îi întreb: Da știu c'ați avut ce-aștepta!...

— „Aș, răspunde cumnatu-miu, abia am sosit.”

— „Cum, n'ați venit de la unu jumătate?”

— „Ei!... Parcă noi nu știam cu ce tren vii! Noi și când plecăm, dacă cumva întârziem și trenul e'n mișcare, facem semn cu mâna și-l oprește!”

Când să plecăm aud pe șeful gării muștrând pe conductor.

— „Ce era dacă mai întârziat un ceas, două... că nu peria lumea doar... Da zi că n'ai vrut să mă sârvești și pace!”

Era vorba despre curcani!

IN ZIUA ASTA

*In ziua asta, am cules flori rare:
Flori albe și flori roșii, ea dormita
Ti-am scris răvașe calde, vibratoare
Și nu ele am închis tot gândul care
De ani, în sic, mi-a nfiorat finta...*

*Vinam să te ies cu plin și flori în
cale
Să-ți rădă și norocul și iubirea,
Să te slăvească cu psalmi și osanale
Și cu'n sărăci nebuni făpturei tale
Să-ți dau flori... visul... fericirea!*

*Voiam... eram... Dar nu!...
S'au vestejit
In casa mea și florile și visul!
Și nici răvașul meu mi l'ai primit,
Căci dorul care moare risipit
A trebuit să-și implinească scrisul...*

*In ziua asta am cules flori rare:
Flori albe, roșii, iară un crâmpei
Din gândul plin de pălâmi arzătoare
Stă risipit pe pagini de scrisoare...
Dar nu te l'am trimis,
Căci tu mi vrei!*

Gabriella I. Anastasin-Vnonescu

Pagini îngălbenite *)

II

21 Septembrie. — Mult rău mi s'au făcut crudo. — prinse el să vorbească, cam înginat, după ce îmi sămăta mîna lung, și luă loc aproape de mine, pe balconul înflorit, unde-l primii.

— Eu, cușce?

— Cu refuzat de alaltăeri. Rămăsei bolnav, înclăștat de o turburare în toată făptura.

— De luna seamă, nu v'am făcut nici un rău cu știință, cum nu am făcut nimănui pe lume.

— Nu mă îndoiesc. Dar fiindcă sufăr nespun, am venit mai curînd, decît te așteptai poate, ca să îndrepti tui ce...

— Dar eu nu v'am chemat. — îl intreruseși pripit, — deci nu v'adămorez nimic.

— Te înșeli, m'ar chemat.

— Eu? îl întreba mirată.

— Firește că d-la. Nu prin cuvinte, — vorbea în șoaptă moale, — nici prin semne, ci cu farmecul din zîmbetului cald, din legănarea molatecă a mijlocului, din glasul-li ca o muzică de primăvară.

— O, lasă-ți complimentele. — îl tăia vorba, nu cu o mică emoție, pe care voia să o ascund, mă aplecși să mișc chiparostul, ce se lăsa lângă gîtul meu.

— Dar el, în loc de orice răspuns în cazu în genunchi, asperindu-mi mîna cu sărutări aprinse.

— Pînă la mea, pînă la mea, — ofta înbrîncat, cu fața în foc. — Vreau să te învat eu, să iubesti, să omniști misterele dragostei.

— Verba și tremur și fierbinte în liniștea amurgului. Tot singele lui fugi la inimă. Cum, cu, eu să ascult cuvintele, ce nu, trebuie să ascult? Eram indignată și totuși îl ascullam. Aș fi vrut să-l depărtez și făceam ca vrăjita. Mă simțeam slabă, nevolnică, ca niciodată

tă față de un bărbat. Și nu mi-era neplăcută slăbiciunea, care mă amorteia. Din potrivă. Parcă îmi strecura în vine o înfiorare de un farmec necunoscut.

— In jurul nostru inserarea caldă de toamnă, își adîncea umbrele din ce în ce. Aerul era încărcat de un miros îmbătător. O adiere ușoară luluindu-se la hîrjoană cu florile de chiparos, le scutura po-doaba albă.

— In desimea serii cenușii, nu vedeam decît ochii lui încinși de o flacără primejdioasă. Deodată fui cuprinsă de o frică fără nume. Toluși, par'că nici nu încercas să fug. Stăteam mută, pironită locului... Dar înșfîșit regăsimdu-mă, îi zisei hotărît...

— Ridicați-vă, deși-i întuneric, poate să ne vadă cineva de pe balcoanele vecine. Apoi adăugai: Sunteți prea îndrăzneț.

— Ca cel îndrăgostit, — răspunse, cu o umbră de desnădejde în voce.

— Dar eu nu-i mai dădeam luare aminte căutînd adăpost în odaie. Credeam că am să fiu mai în siguranță aici, unde-mi părea că mă ocrotese toate. Era alta farmec cald în atmosfera încăperii luminate de o candelă albastră-verzue, ce dădea un colorit ca în povești icoanelor și florilor, sub care gemeau pereții și meseioarele.

— Dar ghemîndu-mă în colțul canapelei, el, care mă urmărea s'a pus lângă mine cersîndu-mi din nou dragostea.

— Fie-ți milă... Fie-ți milă de inima mea, pe care ai pus stăpînire. Sunt robul tău, fă ce vrei cu mine. Cere, poruncește și-ți voiu implini orice dorință. Dar nu mă lăsa să înjese zădărit de frigurile dorului...

— Degenba-i s'opream că nu-l înbesc, să mă lase în pace, deodată m'a cuprins cu brațele-i vînoase și începu să mă sărute palmas, cu o sete sălbatică, pe gît, pe obraz, pe ochi. Simțirile învîpăiate-i ardeau în privire, în vorbe și eu stam buimăcită, înmărmurită. Mă părăsise orice vlagă și nu mă

puteam desface din înlăntuirea brațelor, care mă inodau din ce în ce mai cu putere.

— Ce-i de făcut, cum să scap, mă gîndeam răzvrătilă împotriva nevolniciei, care mă zvîrli în brațele tari, cînd, deodată îmi fură buzele într'o sărutare de foc. Ceva cald îmi trecu peste spinare și căzui moleșită pe inima lui. Dar, cînd orbit de flacără patimei voia să-mi deschie bluză, eu izbutii să-i alunec din brațe.

— Aiurită de rușine și de indignare fugii afară intrînd ca o săgeată la Gertruda, vecin de pe coridor. Noroc, că nu era în cameră, căci nu știu cum i-aș fi lămurit halul în care mă găseam. Pe cînd s'a întors iar eram corectă în toată înfățișarea mea.

— Sub liniștea-mi aparentă, acum nimeni n'ar fi bănuit turburarea, ce mă chinuia. Cînd reintrai în cuibul meu drag, el, nu mai era acolo. Plecase. In ce stare sufletească s'a dus? Nu știu. Eu însă căzui grămadă, frîntă de un plîns năvalnic, în care hohotea un amestec de revoltă, mîhnire și... o părere de rău, par'că.

— Noaptea o petrecui trează, printre suspine lungi, cu inima sfișiată de dureri necunoscute, cu gîndul turburat.

De atunci...

Neli Cornea

„In picioare, mortilor“

(Maurice Barrès publică în ziarul l'Echo de Paris un articol asupra locotenentului Pericard, care în vâltoarea unei lupte a strigat: *In picioare mortilor*.)

Redăm din acel articol, poezia locotenentului, redată de Barrès.

— La începutul lui Aprilie, cînd se desfășurau atacuri mari la Bois d'Ailly, regimentul meu avea înărcinarea să facă o diversiune în pădurea Brulé. Coloanelul Belnay comanda regimentul. Eu eram pe atunci aghiotant. Din timpul acelor 4 zile, nu-mi amintesc limpede, ce s'a petrecut. Nenumărate impresii amestecate, dar le primeam cu ochii,

cu urechile și provocau în sufletul meu emoțiuni tumultoase.

— La 5 și 6 Aprilie noi am fost numai spectatori la lupta. In fiecare ajun de luptă, se simte mai întai o deprimare, fizicul se revoltă, părul se sbârleşte, lașitatea văjic, apoi e ruga, sufletul se închină:

„Facă-se voia ta“! Și se face apoi liniște în suflet.

— La 7 Aprilie, secția mea și alte trei au primit ordinul să atace o tranșee germană. Lupta a fost crâncenă: ne-au perit mulți și mulți de-ai noștri au fost răniți.

— Ne-am bătut toată noaptea cu grenade, sub o polaiie torontială, care ne uda, totuși tînoam tranșeea. Eu simțeam cum mi se împrăștie sufletul, — aveam o senzație ciudată de dilatare, dar încercam totodată o extraordinară intensitate de viață, cu zîmbetul crispat pe buze. De două ori o torpilă mă trînsi, mă acoperi de pămînt, dar m'am ridicat căzînd ca de o glună. Am fost fără indoială aceste clipe, care nu se pot uita.

— Dis de dimineață, ca să ne putem odăini ne-am dus într'o tranșee de a doua linie, unde am încercat să dormim. Neorocit somn!

— Pe la amiază am fost treziți în grabă. Nemții veneau la contra-atac cu o avalanșă de grenade și torpile. Ne respînseră. A fost o panică. Nu numai că ne-au re- luat tranșeele lor, dar se apropiu de-al nostru. Și ai noștri au început să strige: Nemții, Nemții.

— Ah, fețele convulsionate, gurile speriate, ochii îngrozii! A fost singura spaimă pe care am văzut-o. Ingrozitor spectacol. Toți ofițerii erau răniți. Am avut un moment de șovăire. Nu era rîndul meu la atac și oamenii lui erau osteniți. Mi-am revenit însă. M'am hotărât să mor dar să opresc pe Nemți.

— Îmi fac loc printre cei încremeniiți de groază și strig:

— Nu, amicii mei, nu, Nemții nu sunt aici. Au plecat. Fug pe cîmp.

— Atunci alte strigate, repetate din gură în gură, opresc intră câțva retragerea. Câțiva voluntari se apropie de mine. Ies în întea lor. Soldații mei se îndreaptă spre Nemți. Aceștia dau înaintea. Eu ies din tranșee, cel dintâi. Eram sigur de moarte, ca de luna mina zilei. Seninătatea murii bundului mi-apărca cu toată grația ei, mă vedeam înconjurat de ingeri.

— Aruncînd meren grenade au junserăm la tranșeele inamic. Mi-am ocupat partea. Ridic în față deschizătura tranșeei o baricadă de saci și atunci respîr. Dar la stînga noastră Nemții aruncau cu furie proiectile în noi.

— Și la dreapta tranșeele era gol. Eram puțin, o mîna de oameni izolati cu o ploaie de gloante răzînd supra capetelor noastre.

— Dacă Nemții ar fi știut că sîntem!

— Artileria lor urlă. Un locotenent vine spre mine fumîndu-și liniștit țigara și zîmbînd, în trosnetul proiectilelor. Un glon îl lovește în tâmplă: se sprijina de parapet cu amîndouă mîinile la spate; sîngele țîșnește cu violență; capul se înclină tot mai mult, apoi și corpul și a căzut.

O bătrână care, de treizeci de ani, face țigari de carton

* Căsuța printre călușe, ce mi lăsa o prietenă, moacă de cartă.

Dacă ai fi văzut jalea oamenilor lui! E imposibil să faci un pas peste un cadavru. Mi-e frică. M'arunc asupra unei stive de saci.

Soldatul Bonnot rănfăsesse singur împotriva cînc știe a căți. Pilda lui m'a făcut să-mi fie rușine, am chemat pe căți-va tovarăși lângă mine. Ziua se sfârșise. La dreapta, nimeni. În fața noastră se vedea o tranșee. Ce-ar fi fost dacă m'ași fi dus până acolo? Sădeam la indoială. Un moment de hotărâre și m'am decis. Tranșeele erau pline de cadavre franceze. Sânge pretutindeni. Singur între atîția morți. Indrăsnesc să privesc acele corpuri și mi se pare că și ele mă privesc. Mă uit înapoi, soldații din tranșeele mele mă priveau cu groază. Nemții își sporeau sforțările.

Avalanșa gloantelor se aprinde și eu mă întorc spre cadavrele induse.

— Așa dar jertfa lor va fi inutilă? zădărnice au căzut? Vor veni Nemții ca să ne fure morții?

M'a cuprins o furie violentă. Și am strigat atunci:

— Ridicați-vă. Ce faceți aici la pămînt? Ridicați-vă și hardeți să gonim pe dușmani. În picioare morți!

Vânt de nebunie? Nu. Căci morții mi-au răspuns: te urmam.

S-au ridicat atunci și sufletele lor s'au amestecat cu al meu făcînd un flux larg care răspîndea metel. Nu putea nimic să mă oprească, nimic să mă înpănrante. Mă sunteam parcă stăpînul destinului.

Ce s'a petrecut atunci mi-mi pot aduce aminte cu amănunțime: poate nici îmi știu; minca, truda, a ros memoria. Am ideea vagă a unei ofensive dezordonate. În care Bonnot era mereu înainte și cu un corp parcă mărit și îngroșat, un trup de gigant, cu o forță nesfârșită, cu ochii în zecă pînă, ordonam în toate părțile să tragă și să se păzească în același timp de glontul amenințător.

Ne mă pomentea intensitate de viață dar și împrejurări extra-ordinare. De două ori ne lipseau gloantele și de două ori le-am găsit la picioare amestecate în sacii de pămînt. În sfârșit. Nemții s'au liniștit. Noi am putut să ne întărim barajul. Eram din nou stăpîni în colțul nostru.

În seara aceea, ca și în zilele următoare, păstram emoția religioasă care năpădise sufletul, în clipa evocării morților.

Eram parcă, după împărțasanie, înțelegeam că traese clipa în care sufletul meu se ridicase în adîncul tainei, în lumina nevăzută a cerurilor și a zeilor. Mă ridicase senin, fără indoială, deasupra mea.

Cereți de sărbători
IERUSALIM
de V. MESTUGEAN
cu o amănunțită descriere a Betleemului unde s'a născut Isus Christos.
PREȚUL 1,50

Viața artistică și literară

Un an s'a încheiat, plin, tot sub frigurile războiului, tot sub frământările nedeslegate încă întrebări, ce facem noi. Iar dacă mulțimea a cugetat înfiorată de taina răspunsurilor, pe care le preconiza în cadrul conștiinței sale naționale, mai intensificată, ori mai liniștită prin proclamarea nădejdelor, scriitorii, chemați prin însăși vocația lor de a pătrunde în adîncul simțămîntelor, au dat în viață „durerea unui neam”, care vrea hotărît împlinirea năzuințelor sale naționale. — Așa ar fi trebuit să fie, în directă legătură cu așteptările multimei, care se putea înfiora, se putea înălța mai mult prin versuri, sau proză literară decît prin glasuri de tribună.

Literatura noastră n'a cuprins în desfășurarea frământată a anului 1915 nici lucrări epice, nici lirice, care să vădească truda, întornă, dar generată a multimei noastre entuziastă.

Ici, colo aparitii onorabile, între care fără indoială numele lui Mircă Bădulescu nu poate fi uitat, dar o revărsare fecundă a sentimentului național într-o epică, care să înălțeze și avîntul, dar și dramatismul românesc, anul 1915 nu ne-a dat.

Ne-a adus însă anul expirații un diaton cu eficace înfrîngere de ondulante în unele cazuri, cu severă revolta și repulsiutate, în altele. Pentru slavă, pentru bani, părea a fi cîndva formulă de coeziune a scriitorilor în jurul unei societăți, — și aceeași formulă a fost aplicată și mai în urmă, aplicată direct sub interpretarea că pentru bani dela oricine luai, cititorii cari au slăvit un scriitor, vor continua să-l stăvească, ori unde numele lui va fi imprimat.

Nervozitatea generală însă, rezultată din vitejii unei credințe, care nu șovoe, nu poate să îngăduie slăvirea scriitorului, oricît de slăvit ar fi fost el, cînd între crezurile lui și credința multimei s'a interpus categoricul pentru bani.

Și anul 1915 a expirat poate dușină cu sine dezamăgitorul, pentru bani, îndușinat în sufletul unor scriitori.

Dacă literatura, înțelegînd și pe cea dramatică, ne-a dat mai mult jalonanți, înecări neconsistente care se înălțeze starea de suflet a românismului în cursul unui an, încheiat din frământări, ne care le sporia din clipă în clipă prelungirea nădejdelor, pietuță s'a manifestat cu o exuberanță absolut identică vremurilor liniștite. — Pictorii și sculptorii și-au continuat îndeteticirile, ascunși parcă de vîltoarea preocupărilor obișnuite ale multimei. Iar muzică am avut în formă

de concerte, operă, operele, asociații orchestrale. Creații? Obșnuitele romane, uneori pe versuri sub mediocre. B.

Nevralgii Migrenă
DURERI DE CAP, DURERILE DE DINȚI
cele mai tari, mai ales nevralgice, precum și orice dureri provenite din răceală, sunt combătute cu

PASTILELE NEURALGINE JURIST
Un flacon lei 2.50, a două 50 bani.
N.B. — Onor. public e rugat a cere ambalajul original aci arătat.

Văpsea de păr RAPID

GARANTAT ABSOLUT NEVĂTAMĂTOARE

văpșește imediat părul cărunt sau albit, în negru, brun, castaniu sau blond, într'un mod atât de perfect și de natural în că nu se cunoaște de loc că părul este văpsit. Intrebuintarea este simplă și mai ușoară ca la orice altă văpșea de păr. Lei 2.50 la drogerii și farmaci.

A apărut ediția II-a din **ALMANACHUL Ziarului „UNIVERSUL”** se află de vânzare la toate librăriile.

STEINWAY & SONS-NEWYORK PLEYEL-PARIS
JULIUS BLÜTHNER-LEIPZIG FEURICH FORSTER
SCHIEDMAYER UND SÖHNE GORS & KALMANN
ADICA SCHIEDMAYER S' FI SCILER, GRAND, ETC ETC.
N. MISCHONZNIKY
FURNISOR AL CURȚEI REGALE
BUCUREȘTI - STRADA COLȚEI N. 7
VANZARE ȘI ÎN RATE

GRAMOLA

Ultima perfecțiune marca „Inger” recunoscută ca cea mai bună din lume

Plăci

cântate de celebri artiști: Caruso, Titta Ruffo, Batisini, Schaljapin, Tetrizzini
::: Farrar, Galvany, etc. :::

Reprezentanța și depozitul general pentru România la **MARILE MAGAZIN de MUZICA**

Jean Feder
Furnizorul Curții Regale
BUCUREȘTI, Calea Victoriei No. 54
Expeditiuni prompte. Catalogue gratis

CREMA FLORA PUDRA SAPUN

PREPARATE DE
AL. ITEANU Farmacist, Furnizor al Curții
Regale Române

Sunt neîntrecute pentru înfrumusețarea obrazului
aceasta o dovedește cu prisosință succesul mereu crescând al acestor pre-
parate, pe toate că pe și ce trec și ivesc noi articole similare.

Orice Public e rugat a refuza ca neveritabile dacă aceste preparate
sunt de la cantități mici, sau altfel decât în ambalajul original
al acestor. Crema „FLORA” se vinde cu Lei 1.50; Pudra „FLORA”
cu Lei 1.25; Șăpunul „FLORA” cu Lei 1.25.

Orice gramă care se vinde sub denumirea de „FLORA” în cutii re-
gulate de lemn sau în cutii și borcane de porcelan, cari nu sunt la fel ca
cele arătate aici și pe un preț mai mic de Lei 1.50 nu este de
„FLORA” și de calitate.

Capilogen și
Pomadă de păr **FLORA**

pentru îngrijirea rațională a părului.

Capilogen FLORA Sticla mare Lei 2.20
Pomadă FLORA borcanele
mari Lei 2.50; mici 1.75

Pastă de dinți și
Apa de gură **BUCOL**

întrețin gura și dinții în cea mai perfectă
stare.

Pastă BUCOL Lei 1.25 — Apa de gură
BUCOL Lei 1.50

Lapte de Lapte de Crin
și
Lapte de Crin **FLORA**

înfrăgezesc pielea, înlătură petele
coșii de pe obraz, netezesc unghiile
mâinilor. Laptele de crin FLORA
recomandă în special pentru
bănușii a întrebărilor
chide. Prețul: Lapte de
Șăpun Lei 1.25

Se restituie costul pentru ori-care din aceste preparate
vânzate la drogherii, farmacii și galanterii
de vânzare în toate comunele rurale din țară pentru vânzarea preparatelor „FLORA”
la prețuri speciale. A se adresa depozitului general, L. LINDENBERG, No. 10, Bulevardul
Măgurelelor, București.